

Шевченко Д. В., здобувач,
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

СУБ'ЄКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

На даний момент в нашій країні існує, можливо недостатньо повна, але узгоджена система органів організаційно-правового регулювання у галузі альтернативної енергетики. Потрібно чітко розмежовувати такі поняття, як «суб'єкти електроенергетики» та «суб'єкти публічного адміністрування в галузі енергетики», оскільки ст. 1 Закону України «Про електроенергетику» визначає суб'єкти електроенергетики як суб'єкти господарської діяльності незалежно від їх відомчої належності та форм власності, що займаються виробництвом, передачею, розподілом, постачанням електричної енергії та теплової енергії при централізованому теплопостачанні, а також суб'єкт господарської діяльності, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління. В свою чергу, ст. 9 Закону України «Про електроенергетику» передбачає, що державний нагляд (контроль) в електроенергетиці здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики. Отже, аналізуючи ці дві норми, можна зробити такий висновок: перша норма визначає суб'єктів, які здійснюють маніпуляції безпосередньо з самою енергетикою, а друга норма визначає суб'єктів, метою яких є саме врегулювання діяльності перших на державному рівні. У галузі альтернативних джерел енергії існує два види суб'єктів публічного адміністрування: органи загальної компетенції та органи спеціальної компетенції. До першого виду відносяться такі органи державної влади: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та Президент України. Верховна Рада України визначає основні напрями державної політики у сфері альтернативних джерел енергії та здійснює законодавче регулювання відносин у ній. Кабінет Міністрів України та інші уповноважені органи виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом, реалізують державну політику в галузі альтернативних джерел енергії та здійснюють управління нею. Президент України приймає участь в регулюванні галузі альтернативної енергетики в межах компетенції, наданої йому Конституцією України та іншими законодавчими актами нашої держави.

Окрім органів загальної компетенції, виділяють органи спеціальної компетенції, функції яких зосереджені саме на сфері електроенергетики. До них відносять Міністерство електроенергетики та вугільної промисловості, яке здійснює внутрішній контроль та створення органів державного нагляду в сфері електроенергетики. До таких органів належить

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, до повноважень якої входить затвердження «зеленого» тарифу на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, формування та ведення реєстру об'єктів альтернативної енергетики, видача ліцензій на здійснення, постачання електричної енергії шляхом затвердження інструкцій та ін. Також до системи органів спеціальної компетенції належить Державне агентство з енергоефективності, основними завданнями якого є реалізація державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива; забезпечення збільшення частки відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива в енергетичному балансі України. До компетенції Державної інспекції з експлуатації електричних станцій і мереж належить проведення систематичних перевірок технічного стану об'єктів електроенергетики; здійснення контролю за виконанням профілактичних заходів; створення комісії для розслідування аварій та відмов у роботі об'єктів електроенергетики; здійснення контролю за організацією та періодичністю проведення спеціальної підготовки працівників та ін. На Державну інспекцію енергетичного нагляду України покладено функції з реалізації державної політики з нагляду (контролю) у сфері електроенергетики та теплопостачання.

Розглядаючи організаційно-правове регулювання у галузі альтернативної енергетики, потрібно враховувати те, що Україна прагне стати членом Європейського Союзу (далі - ЄС), тому 18.03.2004 року було прийнято Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». Адаптація енергетичного законодавства відповідно до цього закону визначена пріоритетною сферою. Проведення адаптації національного законодавства до енергетичного законодавства ЄС сприятиме створенню конкурентних енергетичних ринків України, інтегрованих до європейських ринків.

Адаптація законодавства України у сфері альтернативних джерел енергії потребує прийняття законодавчих актів, спрямованих на декілька напрямів, а саме: створення рівних для всіх умов для виробництва енергії з різних альтернативних джерел; створення умов, що збільшували б можливість використання відновлювальних джерел енергії; організаційно – правове та фінансове стимулювання соціуму для спонукання використання енергоефективних матеріалів та технологій у різних галузях економіки.

Проаналізувавши повноваження органів загальної та спеціальної компетенції у сфері організаційно-правового регулювання у галузі

альтернативної енергетики, можна зробити такий висновок, що зазначена система має низку характерних ознак: система органів є ієрархічною, складною, поліструктурною, тобто включає різні органи державної влади; це система, яка має чітку внутрішню структуру з певними зв'язками між своїми елементами; це цілісна система внутрішньо організованих елементів, яка має спільні завдання, цілі та принципи побудови.

Також для більш ефективного механізму публічного регулювання галузі енергетики в нашій державі періодично застосовуються реформи з оптимізації системи органів державної влади. Але ці перетворення торкнулися системи органів публічного адміністрування сфери енергетики лише в загальному вигляді. Реформування повинно торкнутись також конкретно регулювання галузі альтернативних джерел енергії, оскільки дана галузь набирає обертів в своєму розвитку, і потрібно кинути усі зусилля для формування органів спеціальної компетенції, які будуть займатись виключно регулюванням зазначеної сфери енергетики.

Література

1. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20.02.2000 р. № 555-IV
2. Про електроенергетику: Закон України від 16.10.1997 р. № 74/94-ВР
3. Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику» щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії: Закон України від 20.11.2012 р. № 5485-VI
4. Про енергозбереження: Закон України від 01.06.1994 р. № 75/94-ВР
5. Конституція України від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР
6. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV
7. Питання Національної комісії регулювання електроенергетики України: Указ Президента від 21.04.1998 р. № 335/98
8. Про затвердження Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження: Указ Президента від 13.04.2011 р. № 462/2011
8. Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду в електроенергетиці: Постанова КМУ від 15.02.1999 р. № 189.